

**UCHWAŁA NR 343/XXXII/2021
RADY GMINY CZERWONAK**

z dnia 18 marca 2021 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie w Gminie
Czerwonak na lata 2021 - 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 w Gminie Czerwonak, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czerwonak.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy Czerwonak

Wojciech Skrzekut

/podpisano elektronicznie/

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2021-2023 w Gminie Czerwonak

Spis Treści

I.	Wstęp	3
II.	Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie. Podstawy prawne Programu	3
III.	Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 w Gminie Czerwonak	8
IV.	Analiza SWOT systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak	17
V.	Cel główny i cele szczegółowe Programu	19
VI.	Podmioty Programu (Adresaci i Realizatorzy)	19
VII.	Zadania, harmonogram, realizatorzy oraz przewidywane efekty Programu	20
VIII.	Źródła finansowania Programu	27
IX.	Monitoring i ewaluacja Programu	27
X.	Podsumowanie	27

I. Wstęp

Zgodnie z preambułą ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności (...). Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust.1 i 2 tejże ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego (...).

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Zaprezentowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2021-2023 w Gminie Czerwonak stanowi odpowiedź na obowiązek nałożony na gminę przez ustawodawcę i przedstawia teoretyczne i prawne podstawy zjawiska przemocy, część sprawozdawczą, zwana dalej ewaluacją - dotyczącą okresu od 2014 do 2020 roku, kiedy obowiązywał poprzedni program – ukazującą oprócz szczegółowych danych demograficzno – statystycznych obserwację oraz interpretację tendencji w obszarze zjawiska przemocy charakterystyczne dla naszej gminy. Ponadto analizę SWOT systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak. Wreszcie – cel główny i cele szczegółowe, podmioty i adresatów, zadania, harmonogram i realizatorów Programu. Dokument zawiera również informacje o źródłach finansowania Programu, a także o sposobach monitorowania i ewaluacji jakie powinny być zastosowane podczas realizacji i jego podsumowania. Zawarto próbę pokazania funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak, który skupia swoją uwagę nie tylko na osobach jej doświadczających, lecz wskazując i podkreślając jak istotne jest całościowe i interdyscyplinarne (wspólne dla wszystkich służb społecznych) podejmowanie działań na cały system – ofiarę, sprawcę, ich domowników, w tym w szczególności na dzieci, rodziców, najbliższe otoczenie i społeczność lokalną. Program zawiera również szereg działań edukacyjnych i profilaktycznych, przyjmując dobrą praktykę : „...lepiej zapobiegać, niż leczyć...”.

II. Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc dotyczy różnych kategorii ofiar: dzieci, kobiet, mężczyzn, osób starszych, niepełnosprawnych, cudzoziemców, zwierząt. Niestety często ukrywana jest w „labiryncie” rodzinnej, środowiskowej, społecznej „zmowy milczenia”. Historia przemocy, zwłaszcza w rodzinie, sięga swoimi korzeniami już starożytności. Rzymski ojciec rodu, miał prawo decydowania o życiu i śmierci zarówno żony, jak i dzieci. W kolejnych wiekach sytuacja w rodzinach była niewiele lepsza. Tak długo, jak dzieje ludzkości, trwa krzywdzenie dzieci. W prehistorii i starożytności umyślne zabijanie dzieci było powszechnie akceptowaną metodą wśród wielu społeczeństw, a dzieci pozbawiano życia poprzez porzucenie, topienie, bicie, okaleczenie ze skutkiem śmiertelnym. Przemoc to także przejawy dyskryminacji ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne. Każda forma przemocy to przestępstwo i należy z nią walczyć, edukować społeczeństwo, uwrażliwiać je na to zjawisko.

1. Definicja przemocy

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodnie z normami moralnymi i prawnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Termin przemoc, potocznie najczęściej zastępowany jest takimi pojęciami jak brutalność, okrucieństwo, przestępczość¹. Pod pojęciem przemocy najczęściej rozumie się relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły², co utrudnia samoobronę osoby pokrzywdzonej z uwagi właśnie na wyraźną asymetrię sił – jedna bowiem ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Przemocy jednak nie należy utożsamiać z agresją. To, co odróżnia przemoc od agresji, to przewaga sił jednej strony. W przemocy zawsze występuje ona po stronie sprawcy, w przypadku agresji zaś jest zrównoważona³. Celem przemocy jest wyrządzenie ofierze szkody, wywołanie bólu, zadanie cierpienia, poniżenie. Sprawca naraża na szkody zdrowie i życie ofiary. Jest przy tym świadomy skutków swoich działań⁴. Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary⁵. Dokonuje się ona poprzez naruszenie praw osobistych drugiego człowieka, manipulowanie, nieliczenie się z dobrem ofiary przemocy, powodowaniem cierpienia⁶. Irena Pospiszyl określa przemoc w następujący sposób: „[...] są to wszelkie i nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji”⁷. Przemoc narusza prawa i dobra osobiste, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności człowieka itp.

Charakterystycznymi cechami przemocy są:

- Intencjonalność - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- Dysproporcja siły - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
- Naruszanie praw i godności drugiej osoby - sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary.

¹ Ks. J. Młyński, *Przemoc w rodzinie – skala zjawiska, ofiary przemocy i formy pomocy pracowników socjalnych*, „Studia Socialia Cracoviensia” 2012, t. 4, nr 2 (7), s. 143.

² J. Rudniański, *Klasyfikacja, źródła i ocena przemocy w stosunkach międzyludzkich. Zarys ogólny*, [w:] B. Hołyst (red.), *Przemoc w życiu codziennym*, Cinderella Books, Warszawa 1997, s. 5.

³ M. Łuba, *Przemoc – definicja, rodzaje, gdzie szukać pomocy*, <http://www.ptsr.nazwa.pl/files/O%20przemocy%20Psycholog.pdf> [dostęp 07.02.2016].

⁴ J. Jabłoński, J. Kusek, W. Hanuszewicz, *Przemoc i jej różnorodne formy*, http://trijar.republika.pl/przem_form.html [dostęp 26.01.2016].

⁵ M. Łuba, op. Cit

⁶ Ks. J. Młyński, op. cit., s. 143.

⁷ Za I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*, WSiP, Warszawa 1994, s. 7.

- Powodowanie bólu i cierpienia - sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Niekiedy zagraża jej życiu. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2. Formy i rodzaje przemocy

W literaturze spotkać można różne klasyfikacje przemocy. Najczęściej wyróżnia się przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz polegającą na zaniedbaniu⁸.

2.1. Przemoc fizyczna

Jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni⁹.

2.2. Przemoc psychiczna

Jest naruszeniem godności osobistej. Przemoc ta oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie)¹⁰. Zgodnie z Kewinem Browne i Martinem Herbertem jest to „zadawanie cierpień psychicznych przez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów ofiary z przyjaciółmi, szkołą i miejscem pracy, przymusowa izolacja i uwięzienie, zmuszanie ofiary do oglądania obrazów i aktów przemocy, zastraszanie, grożenie wyrządzeniem krzywdy fizycznej zarówno osobie bliskiej, jak i innym, stosowanie pogroźek, szantażu, gróźb popełnienia samobójstwa, ciągle niepokojenie, znęcanie się nad zwierzętami domowymi i niszczenie prywatnej własności”¹¹.

2.3. Przemoc seksualna

To kontakt seksualny podejmowany bez zgody ofiary. Natomiast przemoc seksualna wobec dzieci to wciąganie zależnych, niedojrzałych rozwojowo i niezdolnych do wyrażania pełnej zgody dzieci albo osób w wieku dorastania w seksualną aktywność naruszającą społeczne tabu i zasady życia rodzinnego¹².

2.4. Przemoc ekonomiczna

Podporządkowanie materialne osób zależnych w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową¹³.

⁸ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy, Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2017, s. 18.

⁹ M. Łuba, op. cit. Zob. też: Kampania Biała Wstążka, *Wyłącz przemoc włóż myślenie*, Wrocławska Kampania Przeciwko Przemocy, Wrocław 2016, s. 2

¹⁰ M. Łuba, op. cit. oraz Kampania Biała Wstążka, *Wyłącz przemoc...*, s. 2.

¹¹ K. Browne, M. Herbert, *Zapobieganie przemocy w rodzinie*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1999, s. 29–30.

¹² Zob. A. Nowak, M. Pietrucha-Hassan, *Temat tabu – przemoc seksualna*, „Niebieska Linia” 2013, nr 3/86, s. 13.

¹³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza ...*, s. 23.

2.5. Zaniedbanie

Nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych wobec dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przykładem zaniedbania wobec dzieci jest wzrastające w ostatnich latach zjawisko porzucenia dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia¹⁴. O zaniedbaniu możemy także mówić wobec osób dorosłych, starszych, których sytuacja zależy od innych członków rodziny.

3. Cykle i dynamika przemocy

3.1. Warto przyjrzeć się temu, że przemoc jest zjawiskiem, w którym obserwuje się dynamikę. Ma również swój cykl i formy. Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

3.2. Faza ostrej przemocy – dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych. Po zakończeniu wybuchu przemocy, osoba doznająca przemocy często jest w szoku. Czuje wstyd i przerażenie, ale również złość i bezradność.

3.3. Faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca próbuje złagodzić sytuację, obiecuje poprawę. Ofiara wierzy w to, że będzie inaczej, że się więcej nie powtórzy. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znów narasta w nim napięcie.

Takie cykle mogą trwać wiele lat. Znajomość ich przebiegu jest niezwykle ważna dla tych, którzy pomagają ofiarom przemocy w rodzinie. Ofiary najczęściej poszukują pomocy, kiedy wystąpi ostra przemoc. Czasem poszukują pomocy w fazie narastania napięcia, gdy zaczynają się bać, że wydarzy się coś złego. Natomiast najczęściej wycofują się z kontaktu z osobami pomagającymi w fazie miodowego miesiąca. Ta faza to również czas pozornego odzyskiwania przez ofiary kontroli i mocy. Zwykle fazy „miodowego miesiąca” się skracają, a fazy narastającego napięcia i gwałtownej przemocy wydłużają się i przebiegają bardziej dramatycznie. To, co kiedyś w fazie „miodowego miesiąca” było przyjemnością, przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. Cykliczność przemocy sprawia, że ofiarom trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

4. Trójkąt dramatyczny

W „trójkącie dramatycznym” przeplatają się ze sobą trzy elementy relacji i ról: ratownika, prześladowcy i ofiary. Wchodzenie w role, może mieć charakter naprzemienny. Wszystkie role sprowadzają się do trzech podstawowych: ratownika, ofiary i prześladowcy. Jedną z przestrzeni, w której mogą rozgrywać się role z trójkąta dramatycznego to rodzina. Charakterystyka owych ról zakłada komplementarność – jeżeli zostanie uruchomiony ten mechanizm przez jedną osobę, kolejne przyjmują pozostałe role. Jeżeli ktoś ma predyspozycje do wchodzenia w rolę ofiary, będzie raczej szukał kogoś, kto będzie jego ratownikiem albo prześladowcą. Tendencje do wchodzenia w jedną rolę sprawiają, że nie wykluczone jest, że osoba będzie wchodziła w pozostałe role.

¹⁴ M. Borowski, op. Cit.

Rola ratownika w trójkącie dramatycznym polega na pewnych błędach myślenia: odmowa ratownictwa nie jest postrzegana jako zachęta do tego, żeby osoba w roli ofiary była samodzielna, ale jako obraza i odrzucenie. Może się okazać, że jedynym celem ratownika jest to, żeby uniknąć bycia ofiarą. Ratownik uzależnia – pod pretekstem udzielenia pomocy – innych od swojej osoby. W perspektywie osoby, która posiada tendencję do wchodzenia w rolę ofiary, jest ona bezradna, gorsza, mniej zdolna i słabsza niż inni. Zdaniem ofiary, wszyscy inni są "ok", tylko nie ona sama. Osoba taka nieświadomie łączy się z ratownikiem albo prześladowcą, żeby potwierdzić własne przekonania na swój temat. Z jednej strony osoba w relacji z ofiarą, może demonstrować swoje poczucie wyższości (ratownik), albo z drugiej strony prowadzić do krytyki ofiary (prześladowca). Paradoks ofiary polega na tym, że podczas rozmowy pragnie zainteresowania jakiegoś ratownika, ale kiedy sytuacja ją przerasta, kiedy ofiara czuje emocje, których nie rozumie, tworzy koalicję z prześladowcą i zbliża się do niego ponownie.

Prześladowca uważa, że „ja jestem w porządku, a ty nie!”. Rola prześladowcy jest momentem nieuchronnym w przypadku pełnienia dwóch poprzednich ról. Jeżeli prześladowca był wcześniej w roli ratownika, to mogło zabraknąć mu cierpliwości do ratowania. Chcąc komuś pomóc, chcemy widzieć efekty naszej działalności, jeżeli zaś ofiara wraca znów do innego prześladowcy, tracimy do niej cierpliwość. Jeżeli prześladowca był wcześniej ofiarą, to wyznacza innym bardzo wąskie granice i jest bardzo surowy, nie szczędzi sobie krytyki, ponieważ chce umocnić swoją pozycję, która wcześniej – jeszcze z pozycji ofiary, była bardzo niska. Trójkąt Dramatyczny wskazuje na nasze deficyty w relacjach.

5. Stereotypy dotyczące przemocy

W świadomości społecznej funkcjonuje wiele mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, przy czym większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy lub jako jej usprawiedliwienie, służąc do ukrycia i zbagatelizowania problemu. Przyjrzyjmy się bliżej temu zjawisku przyjmując, że stereotyp – to funkcjonujący w świadomości społecznej uproszczony i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości. Stereotypy pomagają nam w codziennym życiu funkcjonować nawykowo, co ułatwia proces podejmowania decyzji, wstępną ocenę sytuacji i reakcję na nią. Niestety często się zdarza, że taki ułatwiający nam codzienne życie mechanizm powoduje, że dane na podstawie których kierujemy się w wyrażaniu swoich myśli, przekonań, opinii nie uwzględniają szerszego kontekstu rzeczywistości. Stereotyp bazuje na utartych, bezrefleksyjnych przekonaniach, utrwalanych i przekazywanych przez popkulturę, rodzinę, społeczność lokalną.

Oto przykłady niektórych stereotypów dotyczących zjawiska przemocy:

Przemoc dotyczy rodzin z „marginesu” – „Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol” - zjawiska są niezależne od statusu społecznego, materialnego, wykształcenia.

„W sprawy rodzinne nie należy się wtrącać” – powszechny czynnik powodujący ukrywanie zjawiska przemocy przed innymi.

„Przemocą jest tylko bicie” - *„nie ma śladów – nie ma przemocy”* - jest wiele rodzajów i form przemocy.

„Dla dobra dzieci kobieta powinna znieść wszystko”, „widocznie nie dość się starałaś”, „dzieci powinny mieć ojca”, „Gwałt w małżeństwie nie istnieje” - takie zniekształcone myślenie stanowi najczęstszą przyczynę bierności oraz braku decyzyjności u ofiar przemocy.

„Kobieta bez mężczyzny jest nic nie warta” – to mąż, partner wyznacza wartość kobiety.

„Ofiara jest sama sobie winna – widocznie sprowokowała”, „Osoba bita - widocznie na to zasłużyła” - sposób myślenia wyzwalający poczucie winy u osób doznających przemocy.

Podstawy prawne programu

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 poz. 946)
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526).
3. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr (Dz. U. 1993 nr 61 poz. 284).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 oraz z 2020 r. poz. 1492).
6. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245).

Natomiast szczegółowe zasady funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych określa każda gmina, odrębnie powołując uchwały, zarządzenia. W Gminie Czerwonak poniższe dokumenty ustalają reguły działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych:

1. Zarządzenie nr 347/2016 Wójta Gminy Czerwonak z dnia 15 listopada 2016 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Czerwonak (ze zmianami).
2. Uchwała Nr 5/2016 Zespołu Interdyscyplinarnego z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie powołania członków grupy roboczej w Gminie Czerwonak (ze zmianami).
3. Regulamin Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Uchwała Nr 176/XIX/2020 Rady Gminy Czerwonak w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Czerwonak oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

III. Ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020 w Gminie Czerwonak

W tym dziale przedstawiamy statystyczne ujęcie danych dotyczące realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czerwonak na lata 2014-2020.

Wskaźniki osiągniętych celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 w Gminie Czerwonak

1. Powołano i zorganizowano 3 grupy terapeutyczne dla ofiar przemocy w rodzinie w latach 2015-2017.
2. Skierowano ponad 350 osób doświadczających przemocy w rodzinie do działań terapeutycznych (indywidualnych i grupowych).
3. Zorganizowano kurs samoobrony dla 10 osób będących ofiarami przemocy domowej.
4. Powołano i zorganizowano 3 grupy terapeutyczne dla sprawców przemocy w latach 2015-2017.
5. Skierowano ponad 190 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do działań terapeutycznych (indywidualnych i grupowych).
6. Podejmowano w sposób ciągły działania interdyscyplinarne w środowiskach zagrożonych przemocą domową – blisko 460 rodzin, realizując indywidualne plany pomocy.
7. Udzielono pomocy finansowej - 64 rodzinom, 203 osobom w tych rodzinach oraz w formie schronienia - 30 osobom, w tym 21 dzieciom, doznającym przemocy domowej.
8. Objęto ofiary i sprawców szeroką ofertą wsparcia specjalistycznego: psychologa, psychiatry, mediatora, pedagoga, prawnika, terapeuty ds. uzależnień.
9. Zorganizowano szereg szkoleń, konferencji, warsztatów dla przedstawicieli służb powołanych do pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
10. Zrealizowano na terenie szkół programy profilaktyczne i edukacyjne, zawierające treści o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Zorganizowano Profilaktyczno – Integracyjne Festyny z okazji Dnia Rodziny w latach 2018 i 2019.
12. Zorganizowano kampanie i akcje pn.: „Plan awaryjny dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa dla 28 osób i 29 dzieci.
13. W ramach projektu socjalnego przeprowadzono szereg zajęć, warsztatów oraz spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz ich rodziców z terenu Gminy Czerwonak, pn.: „Cyberprzemoc – rozumiem reaguję”.
14. Przeprowadzono 25 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w którym uczestniczyło 6 służb społecznych.
15. Zwołano i przeprowadzono 966 posiedzeń grup roboczych na rzecz ofiar i sprawców przemoc.
16. Przeprowadzono 100 spotkań małych zespołów interdyscyplinarnych na rzecz dziecka i rodziny, podczas których wsparto pomocą 289 rodzin.
17. Opracowano i przeprowadzono dystrybucję 9 000 ulotek i broszur edukacyjnych i profilaktycznych o tematyce przeciwdziałania przemocy w strategicznych miejscach na terenie Gminy Czerwonak.

18. W ramach projektu socjalnego z osobą i rodziną z problemem przemocy pt. „Cyberprzemoc – rozumieć reaguję” GOPS zorganizował w CKR w Koziegłowach trzy spektakle teatralne dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych z Gminy Czerwonak. W przedstawieniach wzięło udział około 1000 uczniów z klas IV – VIII.

W wielu przypadkach o tym, że w danym środowisku dochodzi do przemocy świadczy wszczęta procedura "Niebieskie Karty". Następuje to po powzięciu przez odpowiednie służby informacji o podejrzeniu występowania przemocy w rodzinie. Najczęściej tę procedurę w Gminie Czerwonak w badanym okresie wszczynała Policja oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

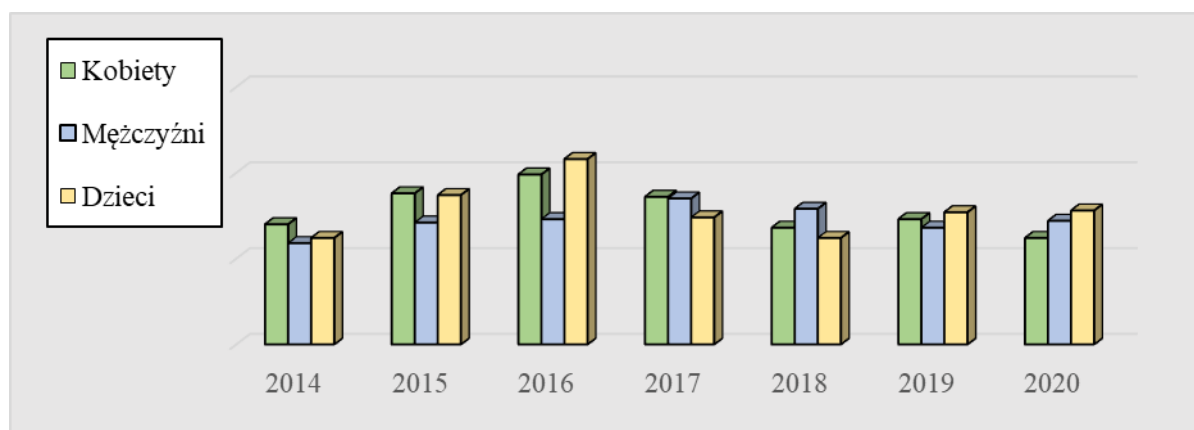
Tabela. 1 Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Do XI 2020
GOPS	7	10	14	9	7	14	14
Policja	13	14	6	54	38	27	28
GKRPA	-	-	-	1	-	1	-
Oświata	-	1	1	2	1	2	1
Służba zdrowia	-	1	1	-	2	-	1
Łącznie	20	27	22	66	48	44	44

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że jeżeli chodzi o ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” widoczna jest tendencja zwyżkowa, zwłaszcza od 2017 roku. Porównując lata 2014 – 2017 pod kątem ilości wszczętych procedur „NK” wskaźnik ten zwiększył się trzykrotnie. Co prawda na przestrzeni kolejnych trzech lat liczba ww. procedur zmniejszyła się, jednak nadal stanowi ona dwukrotność wartości w stosunku do 2014 r. Ilość wszczętych procedur jest ściśle związana z ilością przypadków przemocy oraz przepisów i wytycznych jakie obowiązują różne instytucje przy jej wszczęciu.

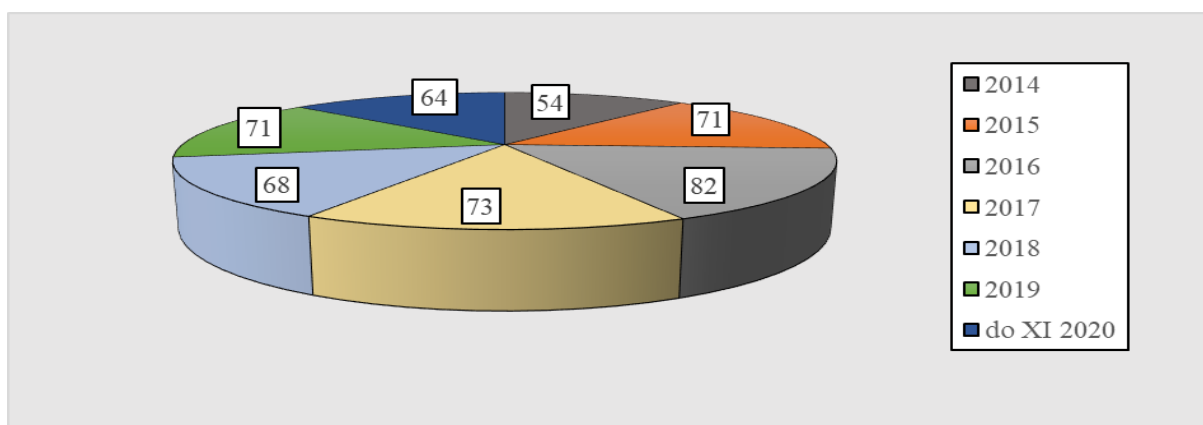
Diagram 1. Ilość osób mających styczność z problemem przemocy z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Jak wskazuje powyższy diagram, największą styczność z problemem przemocy w badanym okresie miały kobiety i przypadało to na rok 2016.

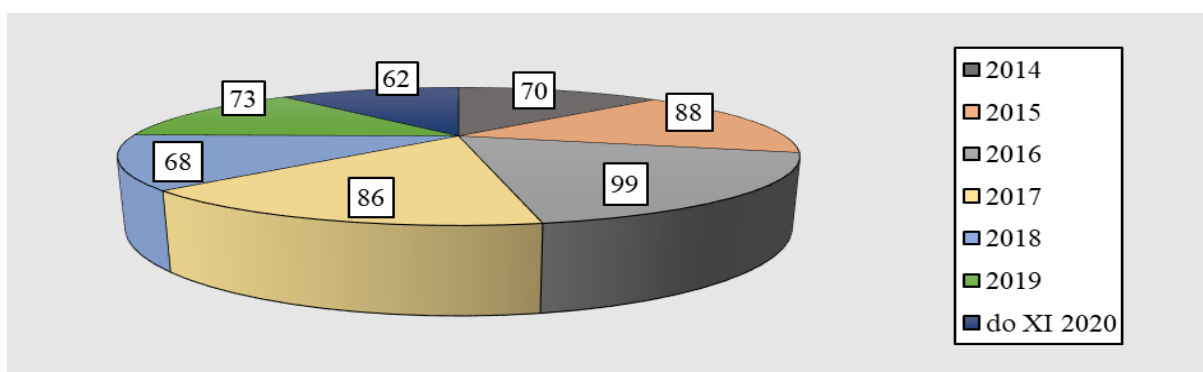
Diagram 2. Ilość rodzin borykających się ze zjawiskiem przemocy

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Powyżej pokazujemy ilość rodzin, w których w okresie od 2014 do listopada 2020 roku zdiagnozowano zjawisko przemocy. W roku 2016 nastąpił znaczny wzrost sytuacji przemocowych w rodzinach co koreluje z danymi zawartymi w diagramie 1. Średnia ilość osób w tych rodzinach to ponad 3 osoby.

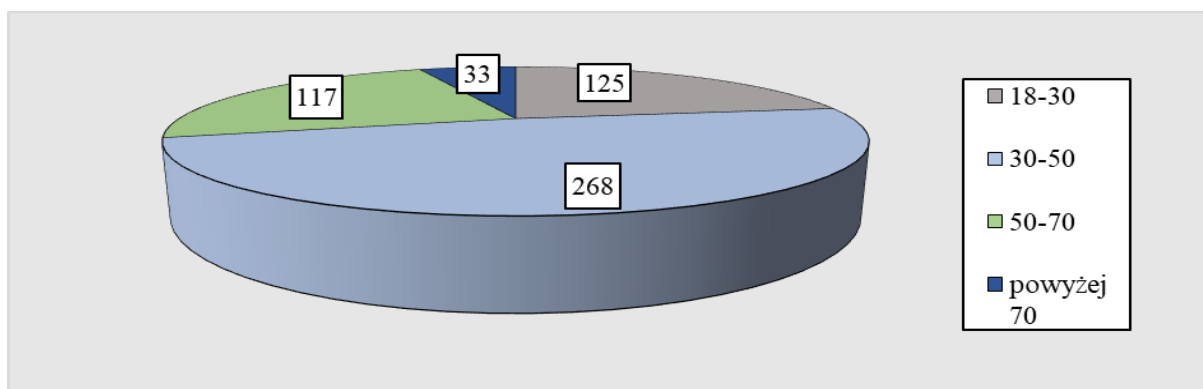
Diagram 3. Ilość kobiet uwikłanych w problematykę przemocy

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Z powyższych danych wynika, że najczęściej kobiet stykających się z przemocą domową odnotowano w latach 2015 – 2017.

Diagram 4. Ilość kobiet z podziałem na wiek

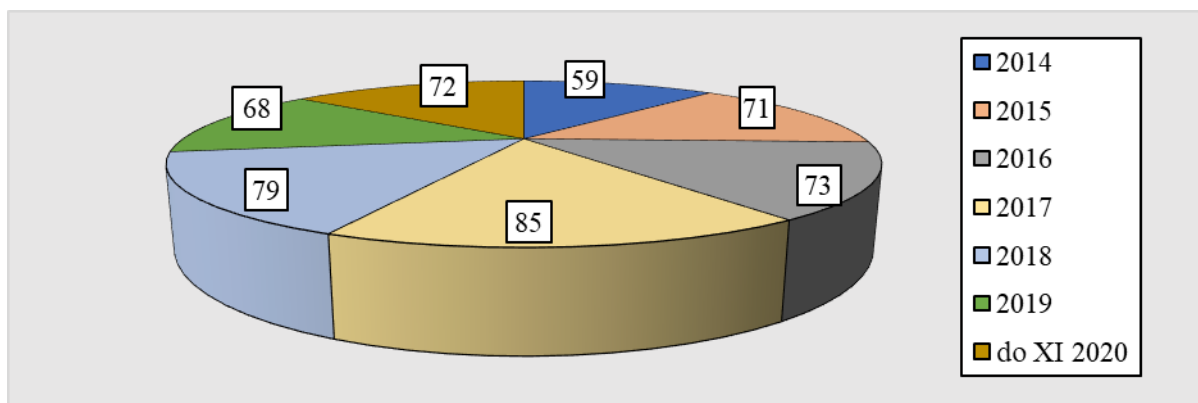

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Zgodnie z przedstawianym diagramem kołowym najczęściej kobiet doświadczającej przemocy rodzinnej na przestrzeni siedmiu lat, to kobiety w wieku pomiędzy 30, a 50 rokiem życia. Jest to okres,

gdy u człowieka następuje wzrost aktywności życiowej; pełnienia wielu ról społecznych i zawodowych. Aktywne pełnienie tych ról i funkcji teoretycznie powinno przyczyniać się: po pierwsze do większej świadomości, sprawczości, z drugiej zaś strony może powodować przeżywanie stresów, presji, nacisków i wymagań członków rodziny i społeczeństwa. Współczesna rodzina przeżywa deficyt czasu, co powoduje, że potrzeby emocjonalne przesuwane są na dalszy plan. W konsekwencji mogą pojawiać się negatywne zjawiska takie jak: konflikty, przemoc, rozpad małżeństwa.

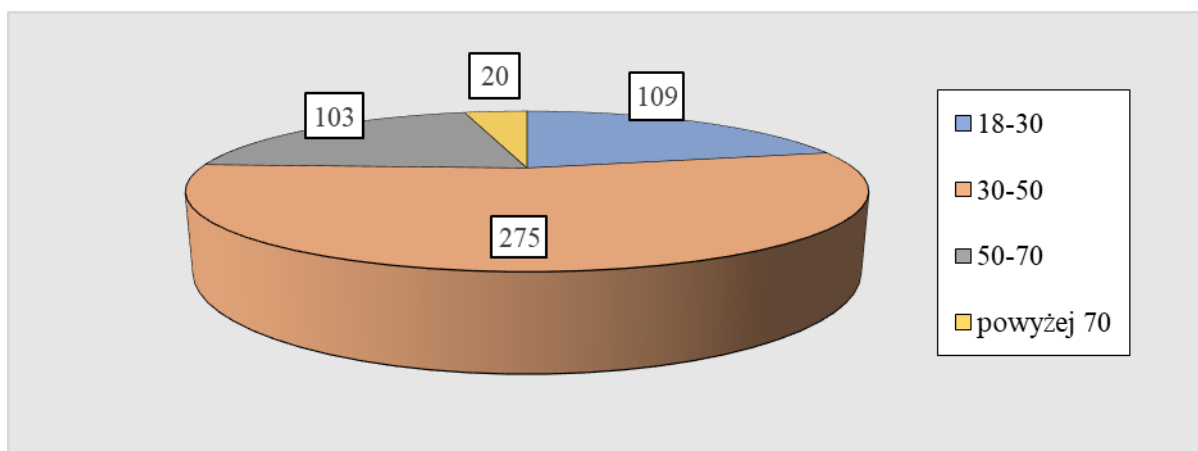
Diagram 5. Ilość mężczyzn zmagających się z przemocą domową

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Jak przedstawia powyższy schemat ilość mężczyzn, których dotyka problem przemocy domowej znacznie wzrósł w roku 2017.

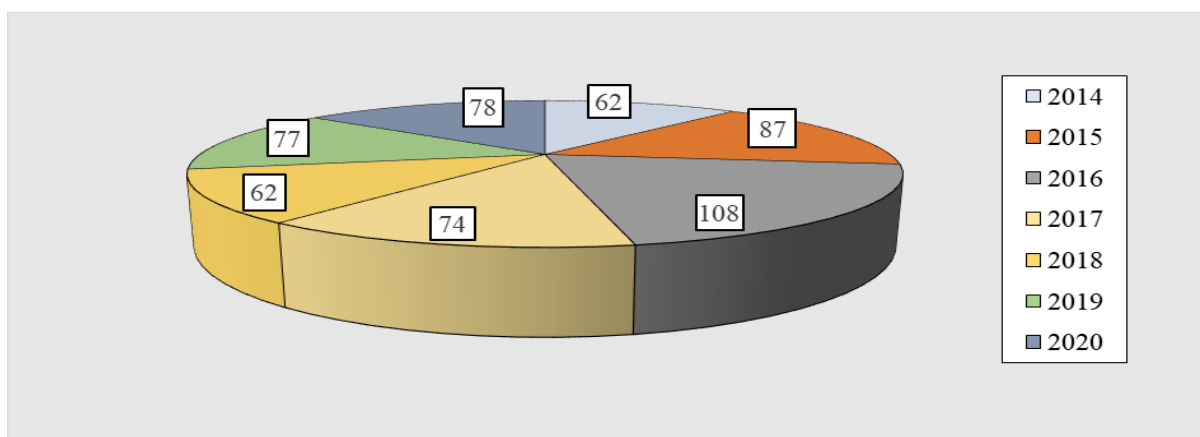
Diagram 6. Ilość mężczyzn z podziałem na wiek

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Podobnie jak w przypadku kobiet największa ilość mężczyzn, którzy doświadczali przemocy domowej znajdowała się w przedziale wiekowym pomiędzy 30, a 50 rokiem życia. Najmniejszy odsetek mężczyzn będących ofiarami przemocy domowej to mężczyźni w wieku 70 i więcej lat.

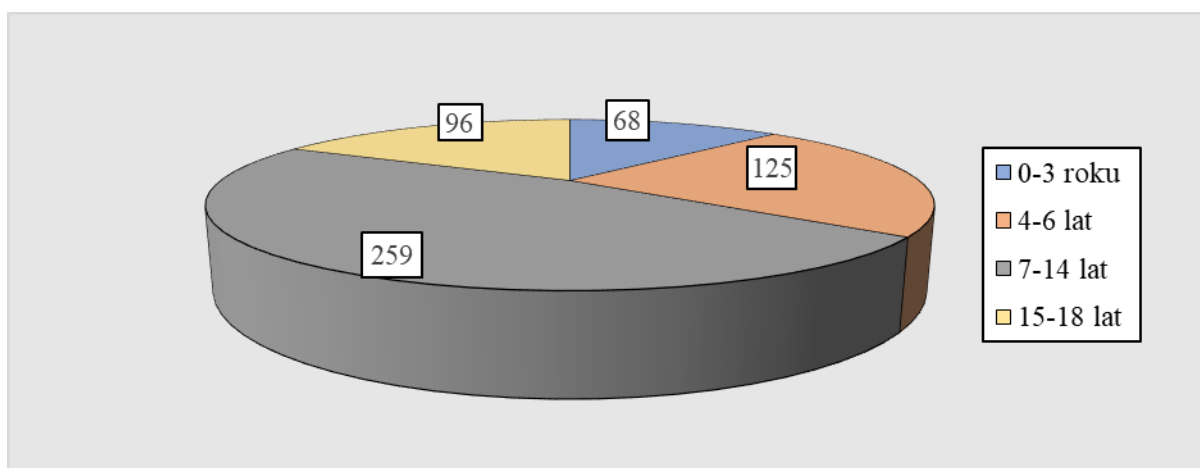
Diagram 7. Ilość dzieci mających styczność z przemocą w rodzinie

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Jak stanowi ww. diagram najczęściej dzieci doświadczającej przemocy w rodzinie odnotowano w 2016 roku, a najmniej w 2014 i 2018 r. Dane te są spójne z obserwowanym w tych latach wzrostem zjawiska przemocy w rodzinie.

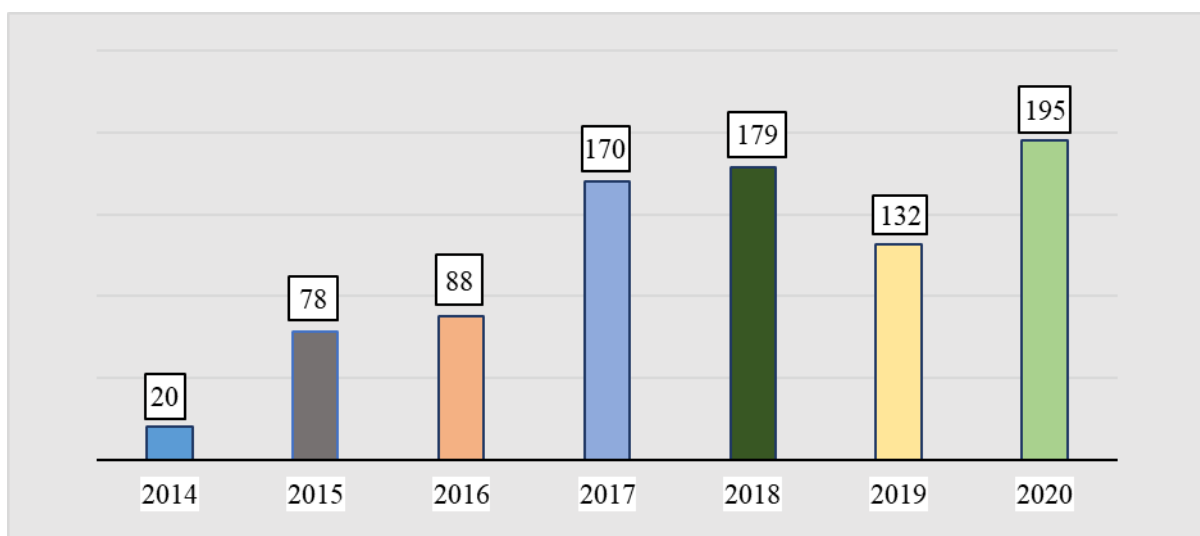
Diagram 8. Ilość dzieci z podziałem na wiek

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Dane zawarte w powyższym diagramie wskazują, że największy odsetek dzieci doświadczającej przemocy domowej, to dzieci w wieku pomiędzy 7, a 14 rokiem życia. Najmniejszy zaś odsetek dotyczy dzieci w wieku od 0 do 3 lat. Dzieci w wieku pomiędzy 7, a 14 rokiem życia aktywnie uczestniczą w życiu społecznym, poprzez udział w procesie edukacji. Zjawisko przemocy w stosunku do nich jest częściej eksponowane. Mniejsze dzieci zdane są całkowicie na swoich rodziców, opiekunów, którzy często stają się ich krzywdzicielami.

Diagram 9. Ilość zwołanych posiedzeń grup roboczych w latach 2014 -2020

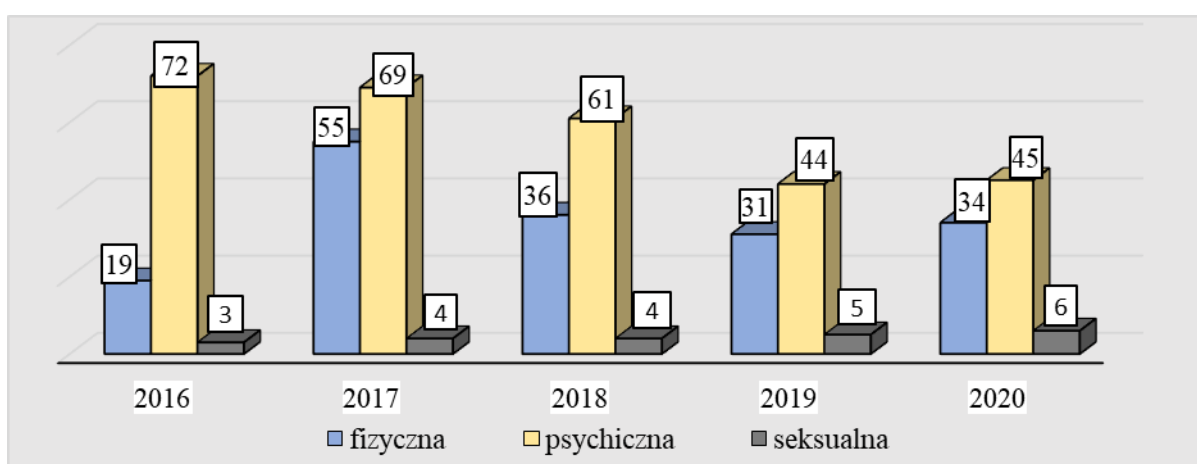

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

W ramach działalności **Zespołu Interdyscyplinarnego** powoływane są grupy robocze. Głównym ich celem jest stworzenie planu pomocowego dla ofiar przemocy – udzielenie im odpowiedniej pomocy przez wszystkie działające na terenie gminy służby społeczne (pomoc społeczną, policję, oświatę, służbę zdrowia, sąd, służbę kuratorską, prokuraturę). Dla sprawców przemocy również przygotowywana jest oferta pomocowa w obszarze korygowania zachowań przemocowych.

Przedstawiony powyżej schemat określa ilość zwołanych posiedzeń grup roboczych na przestrzeni lat 2014 – 2020. Należy jednak zauważyć, że ilość zwołanych posiedzeń grup roboczych nie jest zależna od ilości wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”. Działania w ramach ww. procedury mają ciągłość, nie kończą się wraz z końcem roku kalendarzowego. Dlatego też praca z niektórymi przypadkami kontynuowana jest w kolejnych latach. Zgodnie z obowiązującymi przepisami posiedzenia grup roboczych zwołuje się wg. potrzeb, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

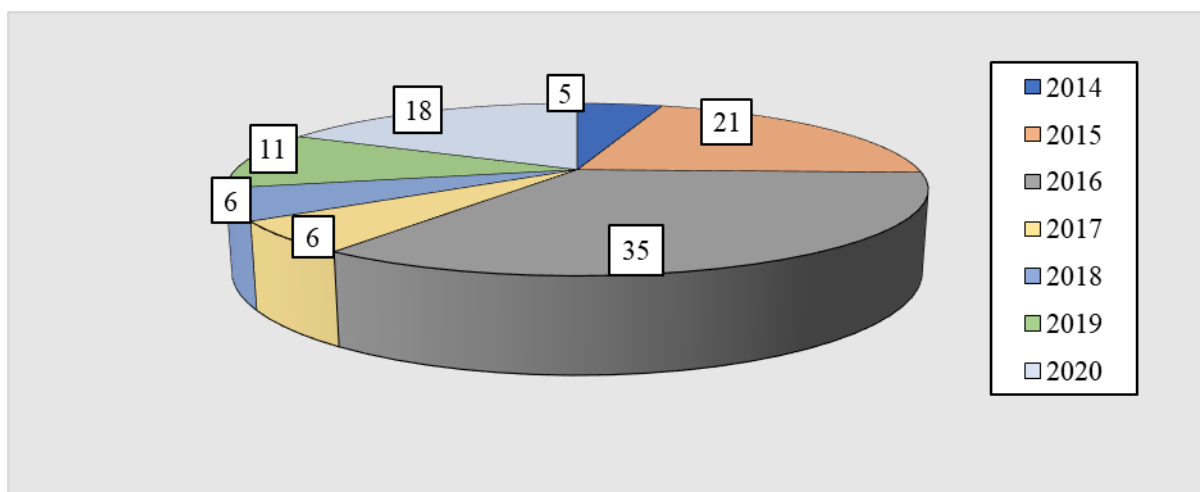
Diagram 10. Formy przemocy na przestrzeni lat 2016 -2020

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Jak wynika z powyższego schematu najczęściej zgłaszanej przemocy ma charakter psychiczny, są to m.in.: izolacja, wyzwiska, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, krytykowanie, poniżanie, demoralizacja, ciągłe niepokojenie, następnie charakter przemocy fizycznej: popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, policzkowanie.

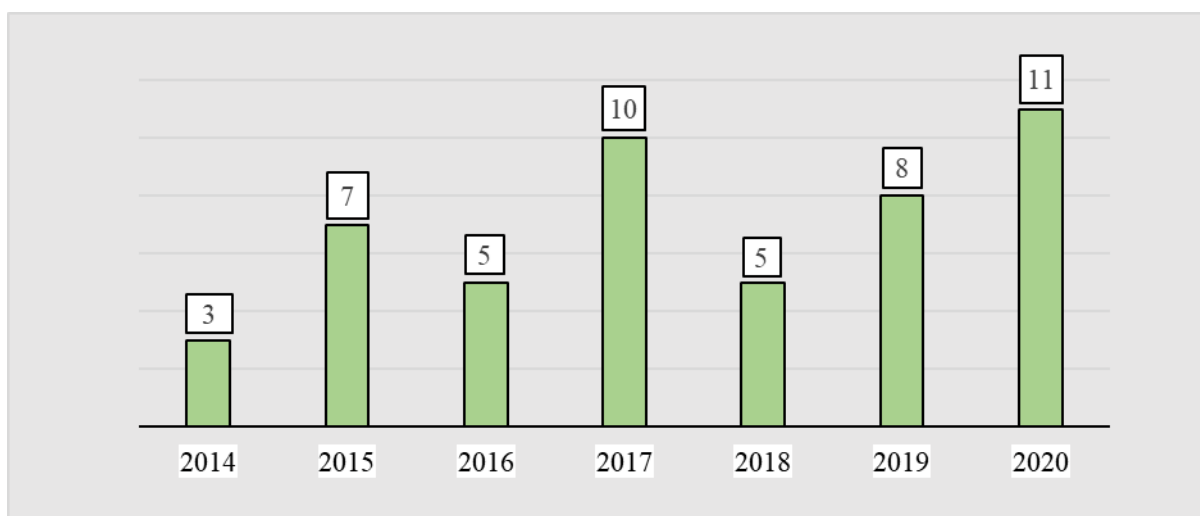
Diagram 11. Ilość rodzin niepełnych, w których występuje problem przemocy w rodzinie w latach 2014 - 2020

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Rodzin niepełnych, w których dochodzi do przemocy domowej w latach 2014 – 2020 odnotowano najwięcej w 2016 r., a najmniej w 2014 r. Są to rodziny, w których małżonkowie są po rozwodzie, w kolejnych związkach partnerskich, w których wychowują dzieci partnera, partnerki i często ich wspólne.

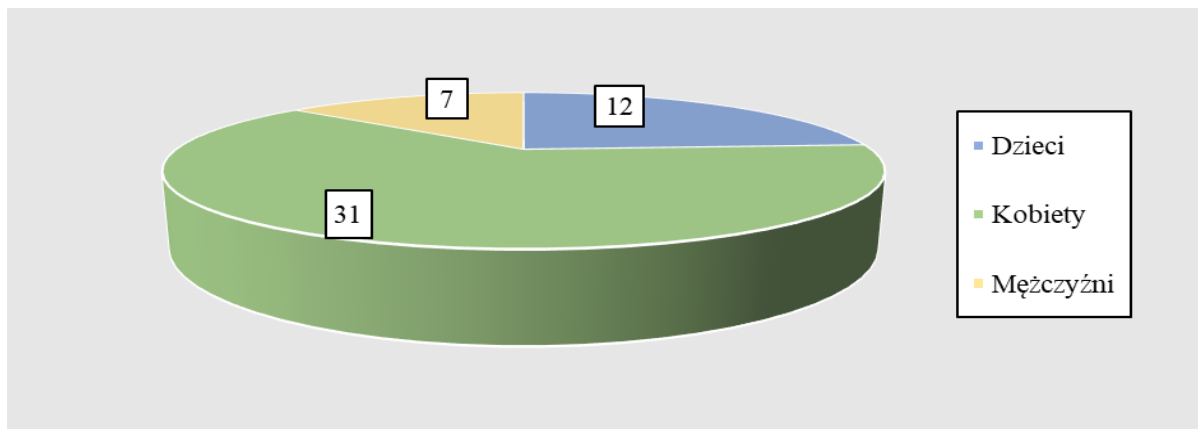
Diagram 12. Ilość rodzin wielodzietnych w których występuje problem przemocy w rodzinie w latach 2014 - 2020

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Na lata 2017 i 2020 przypada wzrost ilości odnotowanej przemocy w rodzinach wielodzietnych (z trójką i ponad trójką dzieci).

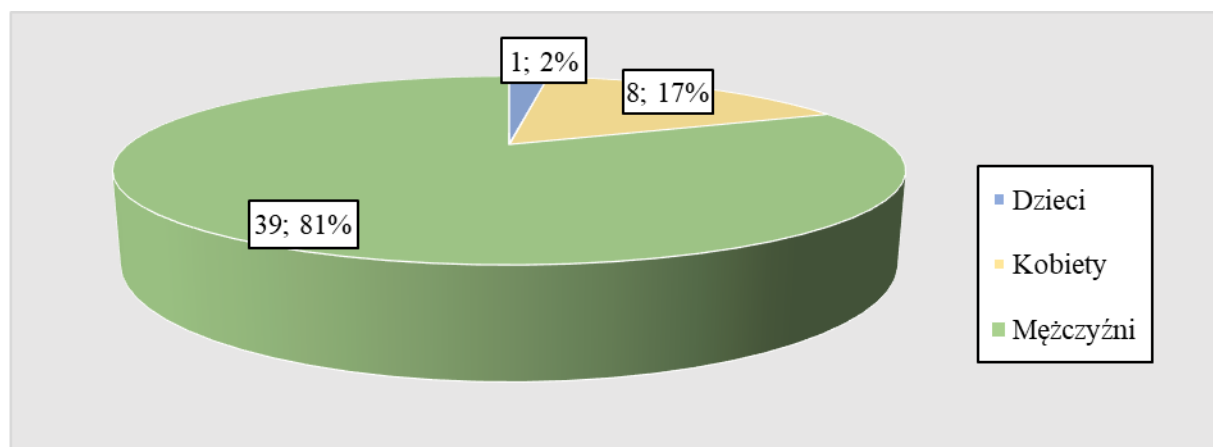
Diagram 13. Osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w roku 2020 (od I do XI), z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Jak przedstawia powyższy diagram osób wskazanych w formularzu „Niebieskie Karty” cz. A jako dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2020 z podziałem na płeć, było 31 kobiet, 7 mężczyzn, 12 dzieci. Powyższe dane wskazują, że to kobiety doświadczają przemocy ze strony swoich mężów, partnerów, czy dzieci.

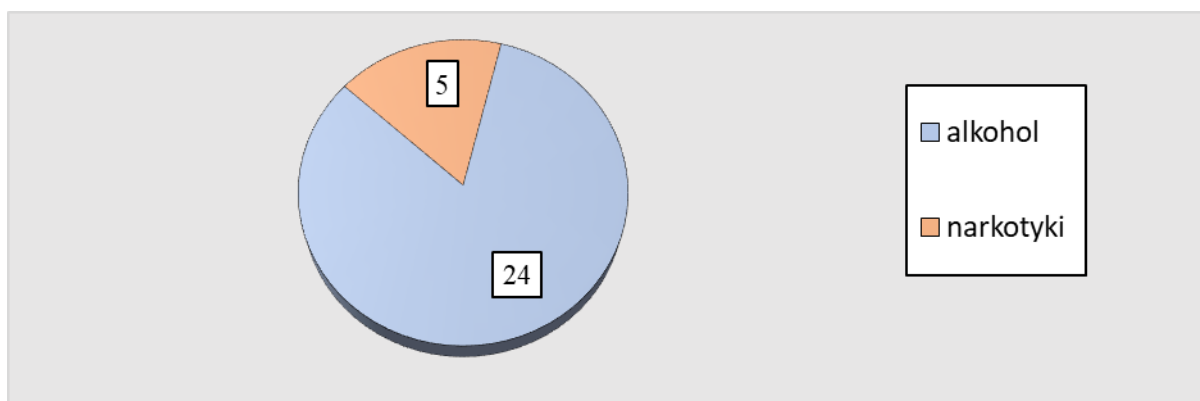
Diagram 14. Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w roku 2020 (od I do XI), z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

W nawiązaniu do diagramu 13 i 14. mężczyźni stanowią największą grupę osób określonych jako stosujących przemoc. W 2020 roku 81 % sprawców przemocy- to mężczyźni. Taka proporcja ma przełożenie również na poprzednie lata. Zgodnie z prowadzonymi procedurami „NK” przemocy dopuszczają się mężczyźni, którzy są jedynymi żywicielami rodziny, są aktywni zawodowo i z tego powodu dają sobie prawo do podporządkowania żony, partnerki, matki, dzieci jego decyzją, bez uwzględniania potrzeb czy woli innych domowników. Przemoc ze strony ww. wynika również z tego, że nadużywają alkoholu, czy środków psychoaktywnych, które sprzyjają przemocy. Zachowań przemocowych dopuszczają się również osoby nieposiadające pracy, środków finansowych, jednak podporządkowują sobie innych domowników stosując przemoc. Zjawisko przemocowe dotyczy również osób z zaburzeniami psychicznymi. Osoby nieleczone psychiatrycznie w zachowaniach przemocowych niepotrafiące kontrolować swoich emocji są szczególnie niebezpieczne dla członków rodziny i społeczeństwa.

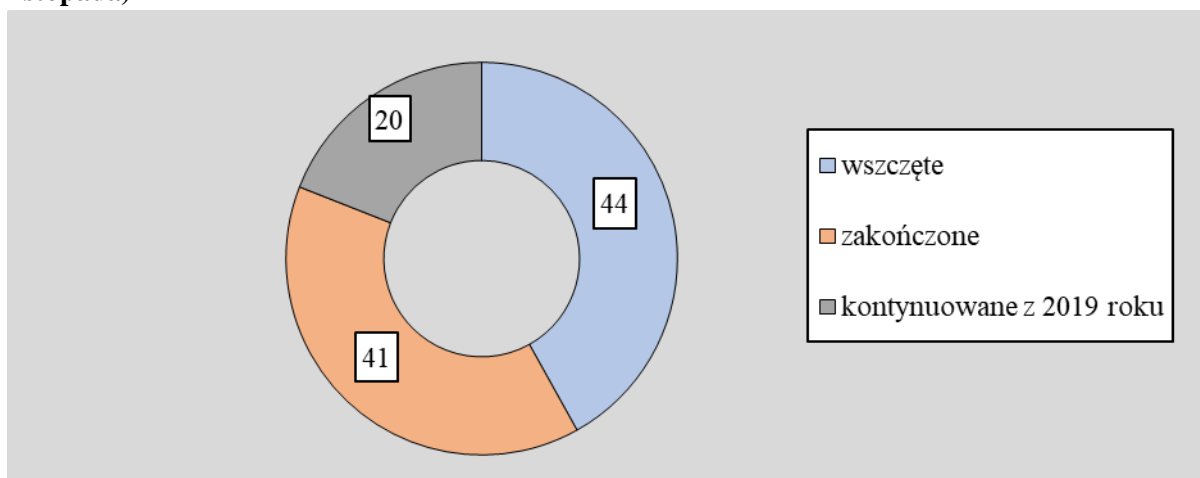
Diagram 15. Rodziny doświadczające przemocy w których występuje problem uzależnienia od alkoholu i narkotyków w roku 2020 (od I do XI)

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Zgodnie z diagramem 2 i 15, aż 45% odnotowanych do listopada 2020 roku dotyczy przemocy w rodzinach, w których występuje problem uzależnienia i współuzależnienia. Najwięcej bo, aż 83% dotyczy uzależnienia od alkoholu, a 17% od narkotyków. Zgodnie z posiadanymi danymi uzależnienie od alkoholu dotyczy osób w wieku produkcyjnym i starszych, a od narkotyków dotyczy osób młodych, młodzieży, a nawet dzieci.

Diagram 16. Ilość wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w 2020 r. (do końca listopada)

Źródło: opracowanie własne – Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Procedurę "NK" można zakończyć z dwóch powodów: ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

IV. Analiza SWOT systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak

Na podstawie doświadczeń, a także potrzeb oraz oczekiwań zgłaszanych przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Czerwonak sporządzono analizę SWOT, która posłużyła jako drogowskaz dla określenia zadań i działań, a także adresatów i realizatorów Programu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak; systematyczne organizowanie posiedzeń. 2. Dobrze zorganizowany system pomocy i instytucji pomocowych na terenie Gminy Czerwonak, sprawne i efektywne działanie, wysoka dostępność wsparcia dla osób i rodzin (Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki ochrony zdrowia, policja, straż gminna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i kościelne). 3. Wykwalifikowana kadra w instytucjach działających w obszarze polityki społecznej – doświadczenie, znajomość problemu, wsparcie rodzin w kryzysie. 4. Korzystanie ze środków z Unii Europejskiej – wsparcie specjalistyczne: psycholog, psychiatra, mediator, prawnik, pedagog. 5. Wsparcie i współpraca samorządu gminnego. 6. Organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego. 7. Udział w kampaniach społecznych nagłaśniających problem przemocy, realizacja programów profilaktycznych. 8. Zabezpieczenie środków finansowych na realizację działań w zakresie przeciwdziałania przemocy.	1. Niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej. 2. Zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy. 3. Brak mieszkań chronionych dla osób doświadczających przemocy. 4. Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą. 5. Niechęć osób doświadczających przemocy do korzystania z programów korekcyjno-edukacyjnych. 6. Brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych. 7. Obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami doświadczającymi przemocy. 8. Małe doświadczenie w stosowaniu standardów i procedur interwencji dla niektórych instytucji systemu (placówek służby zdrowia, oświaty) w przypadkach przemocy w rodzinie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy. 2. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. 3. Kształcenie służb działających na rzecz osób i rodzin. 4. Działania profilaktyczne na terenie gminy. 5. Tworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy. 6. Pozyskanie mieszkania chronionego na terenie gminy dla ofiar przemocy. 7. Akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.	1. Wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych. 2. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. 3. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów. 4. Brak lub niskie wykształcenie, niewystarczające kompetencje i umiejętności zawodowe. 5. Brak konsekwencji działań w stosunku do sprawców przemocy – poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc. 6. Negatywne wzorce zachowań społecznych. 7. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.

V. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Za Cel główny programu wyznaczyliśmy:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak.

Dla osiągnięcia celu głównego wyznaczyliśmy następujące cele szczegółowe:

1. Poprawa organizacji i wzmocnienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak,
2. Rozpoznawanie zjawiska przemocy w Gminie Czerwonak,
3. Podniesienie poziomu jakości i ilości świadczonych usług dla osób doznających przemocy,
4. Podniesienie poziomu jakości i ilości świadczonych usług dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy,
5. Podnoszenie świadomości, wrażliwości społecznej na zjawiska związane z przemocą w rodzinie oraz zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno - edukacyjne,
6. Podnoszenie wiedzy i kompetencji służb zajmujących się problemem przemocy poprzez udział w interdyscyplinarnych szkoleniach.

VI. Podmioty programu (Adresaci i Realizatorzy)

1. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Czerwonaku są:

1. ofiary przemocy w rodzinie,
 - a) dzieci,
 - b) współmałżonkowie lub partnerzy,
 - c) osoby w wieku senioralnym,
 - d) osoby niepełnosprawne będące zależne od sprawcy,
2. sprawcy przemocy w rodzinie,
3. świadkowie przemocy w rodzinie,
4. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie,
5. społeczność lokalna.

2. Realizatorzy i Partnerzy Programu

Realizatorami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Czerwonaku są przede wszystkim instytucje podejmujące działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oraz placówki i organizacje świadczące usługi na rzecz społeczności lokalnej tj.

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku,
- b) Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku,
- c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku,
- d) Komisariat Policji w Czerwonaku,
- e) Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto w Poznaniu,
- f) Prokuratura Rejonowa w Poznaniu,
- g) Placówki służby zdrowia w Czerwonaku,

- h) Placówki oświaty, w tym szkoły i przedszkola prowadzone przez samorząd gminny,
- i) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu,
- j) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy,
- k) Ośrodek Wsparcia Rodziny w Kobylnicy,
- l) Poradnie Leczenia Uzależnień w Poznaniu,
- m) Wydział Promocji Zdrowia w Urzędzie Gminy Czerwonak,
- n) Gminny Ośrodek Kultury „Sokół” w Czerwonaku,
- o) Centrum Kultury Fizycznej „Akwen” w Czerwonaku,
- p) Kościół,
- r) Organizacje pozarządowe.

VII. Zadania, harmonogram, realizatorzy oraz przewidywane efekty Programu

Cel 1

Poprawa organizacji i wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Organizacja, obsługa oraz przeprowadzanie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	a) Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego 1x na kwartał	2021 - 2023	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku - Przedstawiciele placówek Oświatowych - Przedstawiciele Policji w Czerwonaku - Przedstawiciele GKRPA w Czerwonaku - Przedstawiciele placówek
2.	Organizacja, obsługa oraz przeprowadzanie posiedzeń grup roboczych	a) Posiedzenia grup roboczych do każdej procedury „Niebieskie Karty”	2021- 2023	

3.	Wzmacnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Czerwonak	a) Jasny podział ról, funkcji, zadań i działań dla poszczególnych członków ZI i grup roboczych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie b) Dbanie o poprawną i efektywną współpracę i komunikację pomiędzy członkami ZI i grup roboczych	2021 - 2023	służby zdrowia, - Przedstawiciele służby kuratorskiej - inne zapraszane osoby np. konsultanci, specjaliści, doradcy
Rezultaty: 1. Efektywne funkcjonowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Czerwonak.				

Cel 2

Rozpoznawanie zjawiska przemocy w Gminie Czerwonak

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania przemocy w rodzinie	Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja	2021-2023	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku - Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku - Komisariat Policji w Czerwonaku - GKRPA w Czerwonaku - placówki oświatowe z terenu gminy Czerwonak
Rezultaty: 1. Lepsze rozpoznanie skali zjawiska przemocy. 2. Dobór odpowiedniego wsparcia specjalistycznego.				

Cel 3

Podniesienie poziomu jakości i ilości świadczonej pomocy dla osób doznających przemocy

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) Przeprowadzanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie b) Podejmowanie działań mających na celu „zatrzymanie przemocy” c) Zabezpieczenie ofiar przemocy, w tym zabezpieczenie schronienia d) Udzielanie informacji ofiarom przemocy o możliwościach skorzystania z wszystkich dostępnych form specjalistycznej pomocy e) Współpraca służb społecznych, przekazywanie informacji o konieczności podjęcia odpowiedniej interwencji f) Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą g) Opracowanie i realizacja planu pomocy h) Zbieranie materiałów dowodowych (dokumentacja) zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” i) Występowanie z zawiadomieniem do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	2021-2023	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku, w tym specjaliści realizujący usługi społeczne: psycholog, psycholog dziecięcy, prawnik, mediator, psychiatra, pedagog - Ośrodek Interwencji Kryzysowej i inne miejsca, gdzie osoby doznające przemocy mogą uzyskać pomoc i schronienie - Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku - Komisariat Policji w Czerwonaku - GKRPA w Czerwonaku

Rezultaty:

1. Podniesienie poziomu jakości i ilości świadczonej pomocy dla osób doznających przemocy.
2. Skuteczna, szybka i efektywna pomoc ofiarom przemocy.
3. Zmniejszenie i ograniczenie negatywnych skutków przemocy w rodzinie: społecznych, psychologicznych, finansowych, edukacyjnych.
4. Poprawa jakości działania interdyscyplinarnego systemu pomocowego dla ofiar przemocy w rodzinie.

Cel 4**Podniesienie poziomu jakości i ilości świadczonych usług dla osób stosujących przemoc**

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Prowadzenie działań motywujących do zmiany agresywnych zachowań	a) Rozmowy dyscyplinujące i motywujące do zmiany zachowań b) Informowanie i uświadamianie konsekwencji i sankcji prawnych stosowania przemocy w rodzinie c) Udzielanie informacji osobom stosującym przemoc o konieczności skorzystania ze specjalistycznej pomocy np. kierowanie na zajęcia edukacyjno-korekcyjne, do udziału w terapii uzależnień, grupach wsparcia, a także o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy: psychiatry, psychologa, prawnika d) Współpraca służb społecznych, przekazywanie informacji	2021-2023	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku, w tym specjaliści - Komisariat Policji w Czerwonaku - GKRPA w Czerwonaku - Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku - Służba zdrowia - Kuratorzy

		o konieczności podjęcia odpowiedniej interwencji e) Zgłaszanie osoby z problemem alkoholowym do GKRPA		
Rezultaty: 1. Podniesienie poziomu jakości i ilości świadczonych usług dla osób stosujących przemoc. 2. Zwiększenie świadomości u osób stosujących przemoc o negatywnych skutkach podejmowanych dotychczas agresywnych i przemocowych zachowań względem rodziny. 3. Poprawa społecznego i rodzinnego funkcjonowania osób stosujących przemoc w rodzinie. 4. Zmniejszenie i ograniczenie negatywnych skutków przemocy w rodzinie: społecznych, psychologicznych, finansowych, edukacyjnych. 5. Poprawa jakości działania interdyscyplinarnego systemu pomocowego dla ofiar przemocy w rodzinie.				

Cel 5

Podnoszenie poziomu świadomości, wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie oraz zmiana negatywnych postaw mieszkańców Gminy Czerwonak wobec przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) Podnoszenie wiedzy mieszkańców Gminy Czerwonak w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy użyciu różnych kanałów informacyjnych (ulotki, broszury, plakaty, newsletter, filmy edukacyjne online), prowadzenie wśród dzieci przedszkolnych, szkolnych oraz seniorów profilaktyki w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach	2021-2023	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku - Komisariat Policji w Czerwonaku - Przedszkola - Szkoły - Kluby Seniora, - Gminny Ośrodek Kultury "Sokół" - GKRPA w Czerwonaku - Zespół Interdyscyplinarny

		programu wychowawczo-profilaktycznego na terenie placówek oświatowych b) Zorganizowanie festynu rodzinnego w ramach realizowanej kampanii społecznej "Stop Przemocy" (konkursy plastyczne, na najlepszy film krótkometrażowy), pokaz spektakli teatralnych promujących profilaktyczno-edukacyjny przekaz anty-przemocowy, przeprowadzenie warsztatów edukujących dla seniorów	2021-2023	w Czerwonaku - Służba zdrowia, - Kuratorzy - Centrum Rozwoju Kultury Fizycznej "Akwen" w Czerwonak
Rezultaty: 1. Zwiększenie społecznej wrażliwości, świadomości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Zmiana postawy społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy w rodzinie. 3. Wzrost wśród mieszkańców gminy Czerwonak wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy. w szczególności w obszarze : rozpoznawania zachowań przemocowych, różnic pomiędzy konfliktem a przemocą, świadomości mechanizmów, symptomów oraz skutków przemocy w rodzinie.				

Cel 6

Podnoszenie wiedzy i kompetencji służb zajmujących się problemem przemocy poprzez udział w interdyscyplinarnych szkoleniach

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Podnoszenie poziomu wykształcenia, kompetencji i umiejętności grup zawodowych zaangażowanych w przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	a) Uczestnictwo w studiach podyplomowych, specjalizacjach, szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc b) Organizacja spotkań interdyscyplinarnych (superwizji) mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych	2021-2023	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku - Komisariat Policji w Czerwonaku - Przedszkola - Szkoły - GKRPA w Czerwonaku, - Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku - Służba zdrowia - Kuratorzy
Rezultaty: 1. Wzrost poziomu wykształcenia, kompetencji i umiejętności osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.				

VIII. Źródła finansowania Programu

Program realizowany będzie ze środków pochodzących z budżetu Gminy Czerwonak w Dziale 852 Pomoc Społeczna, rozdziale 85205 Przeciwdziałanie Przemocy. Szczegółowy plan finansowy budżetu na wykonanie zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czerwonak zawarty jest w odpowiednim dokumencie budżetu gminy. Należy zaznaczyć, że z uwagi na charakter oraz zasięg zjawiska przemocy niektóre z zadań i działań, w szczególności dotyczące udzielania specjalistycznej pomocy w postaci usług: psychologicznych, w tym dla dzieci, psychiatrycznych, prawnych, pedagogicznych oraz mediacyjnych współfinansowane będą w ramach realizacji projektu pn. :”Poprawa dostępu do usług społecznych, wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania”.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań. Realizacja Programu będzie poddawana corocznemu monitoringowi, który prowadzony będzie na podstawie zebranych informacji, przekazanych przez jednostki współrealizujące Program. Umożliwi to dokonywanie bieżącej oceny i interpretacji skuteczności prowadzonych działań i pozwoli na ich korektę. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych efektów i wskaźników.

X. Podsumowanie

Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023 w Gminie Czerwonak zostały przedstawione i zaaprobowane przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego i działającego w Gminie Czerwonak od 2011 roku. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele GOPS w Czerwonaku, GKRPA, policji, oświaty oraz służby zdrowia i służby kuratorskiej, są to służby społeczne zaangażowane w pracę nad przeciwdziałaniem i zwalczaniem przemocy i ochronę ofiar przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy warunki oraz ramy teoretyczne i praktyczne do pracy grup roboczych, zajmujących się indywidualnymi przypadkami w związku ze wszczętymi procedurami „Niebieskie Karty”. Należy podkreślić, że przy pisaniu programu koncentrowano się na stworzeniu efektywnie zorganizowanego systemu przeciwdziałania przemocy i systematycznemu usprawnianiu procesu komunikacji pomiędzy podmiotami realizującymi zadania i działania programu możliwe jest osiągnięcie zakładanych celów. W myśl bowiem założenia Arystotelesa, że „całość jest czymś więcej niż sumą części” należy podkreślić, że Zespół Interdyscyplinarny jest traktowany jako nowy byt, system w którym każda ze służb wpływa na wszystkich pozostałych członków systemu przeciwdziałania przemocy w naszej gminie, a zmiana w jednym elemencie powoduje zmianę w całym systemie. Program nie jest dokumentem zamkniętym, lecz poddawany będzie niezbędnym zmianom i modyfikacjom, które dokonywane będą w związku z pojawiającymi się potrzebami i możliwościami.

Dziękując wszystkim zaangażowanym służbom, instytucjom i organizacyjnym, które podejmują działania edukacyjne i profilaktyczne oraz zaradcze na rzecz osób doznających przemocy i wskazują możliwości zmian zachowań dla osób stosujących przemoc zapraszamy je do współpracy przy realizacji aktualnego programu.

Uzasadnienie

uchwały Rady Gminy Czerwonak

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czerwonak na lata 2021 - 2023

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań jednostek samorządu terytorialnego należy realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dotyczy to w szczególności tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do zadań tych należy: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, przede wszystkim poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czerwonak na lata 2021-2023 wyznacza główne kierunki działań jakie podejmowane będą na rzecz przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku oraz niwelowaniu jego skutków.

Realizacja Programu odbywać się będzie przy ścisłej współpracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Gminie Czerwonak oraz innych organizacji i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Mając na względzie powyższe, podjęcie uchwały w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Czerwonak na lata 2021 - 2023 jest w pełni uzasadnione.